

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. Je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izbaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 40.— Din, za naročnike v inozemstvu 60.— Din letno. Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 1 Din za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 25 Din.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 1 Din. Inseratni davek posebej. Oznanila sprejema upravnistiško lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravištvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne

Volitve zastopnikov osnovnošolskega in meščansko-šolskega učiteljstva v višji šolski svet.

Na temelju razpisa pokrajinske uprave, oddelka za prosveto, s katerim so razpisane nove volitve naših zastopnikov v višji šolski svet, pozivljamo vse tovariše in tovarišice, organizirane v UJU poverjeništvo Ljubljana, da volijo disciplinirano naše kandidate, ki jih je postavil širji sosvet na svoji seji dne 28. decembra 1922 s soglasnim sklepom ob navzočnosti predsednikov oziroma delegatov vseh okrajnih učiteljskih društev.

Vsak volilni upravičenec voli na podlagi navedbe po dva zastopnika kot člana in po dva zastopnika kot namestnika.

Širji sosvet je na svoji seji posebno poudaril princip, da je smatrati namestnike(-ce) popolnoma ravnopravnim pravi članom, ker imajo vsak čas pravico vstopiti za svoje člane na seje višjega šolskega sveta in je zato potreba samo sporazuma med članom in namestnikom(-co).

Naša organizacija izvršuje sklep širjega sosveta in določa za razpisane volitve 3 volilna okrožja, zato določa porazdelitev volilnih upravičencev nastopno:

Tovarišice in tovariši okrajnih učiteljskih društev:

Mežiška dolina, Marnberk, Mačbor (okolica), Maribor (mesto), Sv. Lenart, Ljutomer, Murska Sobota, Dolenja Lendava, Ormož, Ptuj, Slovenjgradec in Koroška:

zapišejo na glasovnice:

Člana: 1. TOMAŽIČ IVAN, nadučitelj v Mariboru.

2. GNUS ANTON, šolski ravnatelj na Dolu pri Hrastniku.

Namestnika: 1. GODEC MARIJA, učiteljica v Limbušu ob Dravi.

2. MIKLAVČIČEVA JANJA, nadučiteljica v Kranju.

Tovarišice in tovariši okrajnih učiteljskih društev:

Šmarje - Rogatec, Šoštani, Slov. Bistrica, Gornji Grad, Savinjsko, Celje, Laško, Kozje, Brežice - Sevnica, Krško, Novo mesto in Litija

zapišejo na glasovnice:

Člana: 1. GNUS ANTON, šolski ravnatelj na Dolu pri Hrastniku.

2. JELENC LUKA, ravnatelj meščanske šole v Ljubljani.

Namestnika: 1. MIKLAVČIČEVA JANJA, nadučiteljica v Kranju.

2. WASCHTE ILKA, strokovna učiteljica v Ljubljani.

Tovarišice in tovariši okrajnih učiteljskih društev:

Kočevje, Logatec, Ljubljana (okolica), Ljubljana (mesto), Radovljica, Kranj, Kamnik in Črnomelj

zapišejo na glasovnice:

Člana: 1. JELENC LUKA, ravnatelj meščanske šole v Ljubljani.

2. TOMAŽIČ IVAN, nadučitelj v Mariboru.

Namestnika: 1. WASCHTE ILKA, strokovna učiteljica v Ljubljani.

2. GODEC MARIJA, učiteljica v Limbušu ob Dravi.

Pozivljamo vse tovarišice in tovariše, da izpolnijo svoje glasovnice natanko v zgoraj navedenem redu in da se ravnajo točno in vestno po izdanih predpisih in določenih okrožjih ter tako pripomorejo, da se ne izgubi noben naš glas.

Kandidate volimo brez ozira na to, kateremu delu Slovenije pripadajo. Izvo-

ljeni od nas vseh, bodo zastopali tudi v višjem šolskem svetu interese nas vseh! Ker nastopimo na volitvah disciplinirano v interesu ugleda in koristi svojega

stanu in šolstva, smo uverjeni o častni izvolitvi enotne kandidatne liste, ki jo je soglasno sklenil širji sosvet, v katerega imenu izdajamo ta proglas!

Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva v Beogradu, poverjeništvo Ljubljana.

dne 10. januarja 1923.

Rudolf Dostal,
strokovni tajnik.

Mirko Fegic,
glavni blagajnik.

Ivan Dimnik,
urednik »Uč. Tov.«

Pred volitvami naših zastopnikov.

Nahajamo se pred volitvami učiteljskih zastopnikov v višji šolski svet.

Poleg zaupanja in časti, nalaga to zastopstvo tudi mnogo dela, odgovornosti in vsestranske informiranosti na vseh poljih našega stanu in šolstva, tako da ni biti lahko dober zastopnik v tej korporaciji. Naši zastopniki so se trudili, da so sli vselej informirani na sejo; pred vsako sejo so imeli še posebej predpovedovanje, da so dobili še kake informacije o posameznih točkah, da so se zedinili za enoten nastop in so pridobili za posamezne slučaje tudi druge člane (neučitelje) višjega šolskega sveta, v korist celoti in v korist neodincev.

Najtežji del njihovih odgovornosti in odločitev so bile personalije. Ustreči vsem za eno samo mesto ni mogoče! Ozirali so se zato na direktive in načela, ki jih je za imenovanja določala naša organizacija in ki jih je predlagalo učiteljstvo potom svojih okrajnih učiteljskih društev.

Morda kdo ni bil zadovoljen s to ali ono odločitvijo višjega šolskega sveta!? Vali krivdo in vso odgovornost zaradi tega na nje! Vpraša naj dotičnik najprej samega sebe: ali jih je dovoljno informiral o dotičnem slučaju in ako je sploh kaj storil v to, da se jim objektivno pojasni slučaj in zahtevo!?

Iz časti in pravice, ki smo jih dali našim zastopnikom, izhajajo tudi njihova dolžnost, da se informirajo za posamezne slučaje. Da, res je! Toda tudi iz naših pravic, da zahtevamo od njih, izhajajo naša dolžnost, da jih sami prej informiramo in jim pripomoremo do čim objektivnejše izvršitve njihovih nalog!

Ne smemo pa tudi pozabiti nikdar, da niso oni večina v višjem šolskem svetu; da je poleg njih zastopana vlada — ki našim težnjam sicer ni nasprotna, kakor v bivši Avstriji — še z večjim številom od naših zastopnikov; da so poleg tega zastopani tudi učitelji, ki često nimajo mnogo umevanja za sklad z našimi nazori; da so v višjem šolskem svetu tudi zastopniki, ki so principijelni nasprotniki vseh naših težni in šole. Treba je torej večje in že preizkušene roke, da si zna pridobiti zaupanje večine in da prodre z našimi predlogi in zahtevami.

Zato smo si izbrali kot kandidate tovarišice in tovariše, ki imajo te sposobnosti in ki imajo voljo za to delo!

Kot svoje zastopnike smo izbrali tovarišice in tovariše, ki nam jamčijo s svojimi osebami, da bodo zastopali interese vseh kategorij šol in učiteljstva enako, kakor jih bo označevalo učiteljstvo potom svoje organizacije. Oni nam jamčijo, da bodo vedno v čim tesnejšem kontaktu z organizacijo, zato je dolžnost vsakega organiziranega člana, da pripomore organizaciji do častne izvolitve njenih kandidatov! Kandidati nam jamčijo, da bodo z enako vnemo zastopali šolstvo in učiteljstvo osnovnih ali meščanskih šol, učiteljice ženskih ročnih del, otroške vrtarice, učiteljice zabavišč, učiteljstvo za abnormalno deco itd., četudj sami slučajno ne pripadajo dotični kategoriji.

Vodstvo organizacije je uvidelo nujno potrebo enega zastopnika izmed učiteljstva obmejnega šolstva v višjem šolskem svetu, zato je topot izvedlo tudi to nujno in upravičeno potrebo.

LISTEK.

Pedagoško-didaktične smernice kiparsko-rezbarskega pouka.

Napisal prof. Alojz Repič.

Tekom mnogoletnega poučevanja na obrtni šoli sem zasledoval napredovanje gojencev in učinek posameznih pedagoško-didaktičnih metod na različno nadarjenost in različni značaj učencev. Na drugi strani nisem mogel prezreti novih in težkih zahtev, ki jih stavi izpremenjeno in moderno življenje na absolventa obrtne šole. Na obeh poljih opazovanja pridobljena izkustva so me dovedla do spoznanja splošnih pedagoško-didaktičnih načel, ki jih mora upoštevati tudi vsak drug učitelj kiparsko-rezbarske stroke, ako hoče vzgojiti iz učenca dobrega in praktičnega pomočnika ter samostojnega mojstra.

O pravilnosti podanih, iz izkustva posnetih misli, me je prepričala njih uspešnost sama, ponovno so mi pa tudi potrdili to učenci in mojstri, kajti na podlagi teh načel se mi je posrečilo s triletnim poukom učence v kiparski in rezbarski stroki izvežbati do tolike praktične popolnosti,

da so jih mojstri z veseljem sprejemali v svoje delavnice kot spretni in samostojne pomočnike.

Navedene misli priporočam, da jih tudi vsak učitelj-tovariš praktično preizkusi in mi prijavi svoje opombe.

Učitelj ne sme nikdar prezreti bistva pouka sploh, namena, materiala, sredstev (orodja) lastnega pouka. Bistvo vsakega pouka obstoji namreč v ponavljanju. Učitelj ponavlja z učencem toliko časa kako vsebino ali delo: 1. da se mu vtisnejo v spomin trójne, zanesljive predstave; 2. da dobe te predstave s ponavljanjem ročne vaje natančno in umerjeno v oblast in popolno spretnost mišice, da se v delu vedno in istočasno udeležujeta točna predstava in enako točna poteza, gib, mišice v rokah. S ponavljanjem, vajo, se vežbata torej vedno spomin, razum in estetični občutek in z mišicami delujoča roka ob enem. Kako važno je, ozirati se vedno na oboje, sledi že iz dejstva, da imajo nekateri ljudje kot kritiki izvrsten umetniški spomin in okus, a njih nerazvite ali nezvežbane mišice rok ne znajo narisati niti najpriprostejše oblike.

Namen kiparsko-rezbarskega pouka je, z vežbanjem očesa in roke, s ponavljanjem gotovih vidnih predstav in ročnih vaj v gotovem času (n. pr. v treh letih) razviti učenčovo sposobnost in sicer po nadarjenosti, ali samo reproduktivno sposobnost, da po naročilu in predlogi,

vzorcu, hitro in pravilno izvrši dano delo, ali pa izredno produktivno sposobnost, s katero učenec samostojno napravi in izvrši načrt.

Dočim išče rokodelca, obrtnika, s svojim izdelkom le prozaično korist in praktično uporabo ter so umetniku merodajni le vedli lepote in umetnosti, služi učenec kiparsko-rezbarske šole dvema gospodujočima silama: koristi in lepoti ter zavzema tako posredujoče mesto med navadnim rokodelcem in umetnikom. Združujoč v neki srednji meri nalogi obeh: praktično korist in zabavno lepoto. Vedno pa polaga na tehtnici koristi in lepote glavno težo na praktično stran v dvojnem pomenu: 1. učenec se mora navaditi praktičnega, hitrega in točnega dela; 2. učenec se mora navaditi praktično računati z materialom in časom ter delom.

Do teh misli sem prišel po sledečem izkustvu: večkrat se pripeti, da učenec, absolvent obrtne šole opusti svoj poklic in si poišče drugo delo brez ozira na to, da je s šolanjem na obrtni šoli izgubil toliko let ter povzročil državi in staršem občutne stroške. Zakaj to? Ker je prinesel z obrtne šole premalo samostojnosti in praktičnega znanja. Ako pride tak učenec k mojstru vprašati za delo, je prvo vprašanje: Kje si se izučil? Odgovor »z obrtne šole« je dovolj, da ga mojster takoj odkloni, rekoč: »sme sem jih že več z obrtne šole, a nobenega nisem mogel ra-

biti, ker delajo prepočasno«. Kar se mora pri meni izgotoviti v dveh dneh, potrebujejo na obrtni šoli štirinajst dni ali celo mesec. Pri tem pa ne smemo prezreti obtežilne okolnosti, da vlada i pri mojstrih i praktičnih pomočnikih neka anizoznost proti obrtni šoli sploh, neka konkurenčna ljubosumnost, češ, v naši delavnici se učenec še bolje izučil nego na obrtni šoli. Zato pa mojstri iz principa več zahtevajo, nego bi smeli od začetnika, samo da bi označili obrtno šolo kot nepraktično. Potem ni čudno, da mora učenec obrtne šole brez praktične podlage samostojnosti obupati in se poprijeti drugega dela.

Dandanes ni več tako kakor pred 40. leti. Delo se je enostavno naročilo in vprašalo za ceno šele potem, ko je bilo delo že dovršeno. V sedanjem času je drugače! Vsak naročnik hoče najprej vedeti za ceno in se potem obrne še na druge tvrdke in naroči pri najcenejšem ponudniku. Današnja konkurenca zahteva torej od učenca posebne praktične izobrazbe, sposobnosti za konkurenčno delo. Zategadelj je tudi neobhodno potrebno, da se učenec že začetkom v delavnici opozarja na ceno materiala in ceno dovršenega dela. Tako se učenec že v šoli navadi, zahtevati primerno ceno za naročeno delo. Dolej se je ta praktična stran pouka vse premalo vpoštevala po šolah.

(Dalje prih.)